

'We moeten investeren in beveiliging én in kunst'

Ivo van Hove beleeft een topseizoen. Hij werkte samen met David Bowie, won de belangrijkste theaterprijzen van Frankrijk en de VS, en opent volgende week het Festival d'Avignon met *Les Damnés*, zijn bewerking van *The Damned* (1969), de film van Luchino Visconti over het oprukkende nazisme.

Les Damnés speelt op de prestigieuze Cour d'honneur du Palais des papes. Op de scène staan niet uw topacteurs van Toneelgroep Amsterdam, maar het ensemble van La Comédie-Française – niet direct hét vernieuwende gezelschap van Frankrijk.

IVO VAN HOVE: Ook ik kampte met vooroordelen over hen. Maar vanaf de eerste repetitiedag verdwenen ze. Hun gedrevenheid ontroert. Het decor stond zoals gevraagd klaar en het zijn ook topacteurs, al worden ze mogelijk niet altijd voldoende geprikkeld binnen het ensemble. Met Toneelgroep Amsterdam speelden we hier *Romeinse tragedies* (2008) en *The Fountainhead* (2014). Toen La Comédie-Française me vroeg om op deze plek een productie te maken, twijfelde ik niet. Hier mogen spelen, is een kinderdroom.

Wat maakt *Les Damnés* anno 2016 relevant?

VAN HOVE: Het is een mythisch verhaal met de allures van een Griekse tragedie en referenties aan *Macbeth*. Visconti focust op de opkomst van de SS in 1933 en 1934, maar vertelt meer dan de historische anekdote. Hij legt een giftige alliantie tussen de economische en de politieke wereld bloot. Hij voert de familie Von Essenbeck op en verwijst daarmee naar de familie Krupp, die een van de belangrijkste families in de staalindustrie was. De pater familias wil zich tegen het oprukkende extreemrechtse regime verzetten, maar ziet ook de voordelen in van een alliantie met het regime. En wat gebeurt er vandaag in de Belgische wapenindustrie? Die levert uit louter winstbejag aan de vijand.

Het is ook een familieverhaal. Of beter: een verhaal over een antifamilie, een slangenkuij waar in elk familielid een ander ideologisch standpunt belichaamt. Hun onderlinge relaties weerspiegelen de verschillende maatschappelijke belangen. En tijdens de repetities ontdekte ik dat

Jan Versweyveld

IVO VAN HOVE: 'Op het Cour d'honneur du Palais des papes mogen spelen, is een kinderdroom.'

'Hoe werd iemand nazi? Je weet het amper. Het is dezelfde vraag als bij plotse bekeerlingen die in Brussel opduiken met een wapen.'

de film een visionaire kracht bezit, meer dan Visconti kon beseffen.

Een visionaire kracht?

VAN HOVE: Martin en Günther von Essenbeck zijn jongemannen die uit de toon vallen. Martin kreeg geen liefde van zijn moeder en leerde niet lief te hebben. Günther leeft voor zijn muziek. Geleidelijk vallen de twee ten prooi aan de SS. En ineens dragen ze nazipakken. Hoe en wanneer kon dat gebeuren? Je weet het amper. Dat is toch exact de vraag die je stelt bij de jongens die zich plots 'bekerend' en met wapens in de handen op een plein in Brussel of Parijs opduiken?

Na de aanslagen in Brussel repeteerde ik er met Ramsey Nasr voor de voorstelling *De andere stem*. Ik sliep in een leeg hotel, at in lege restaurants. Dan besef je dat er in deze veranderende wereld geïnvesteerd moet worden in beveiliging én in kunst. In kunst investeren is in een betere samenleving investeren.

Bij *Les Damnés* betekent dat in groots theater investeren.

VAN HOVE: Ja! Samen met een uitstekend, deels Belgisch team met onder meer componist Eric Sleichim en scenograaf Jan Versweyveld gaan we voor een *rituel du mal* met livevideo en livemuziek op een plek die mythisch, politiek beladen en intiem is. De ideale combinatie voor dit verhaal. Tijdens het creëren dacht ik aan Picasso's *La Guernica*. Je ziet dat doek en je weet meteen waarom je nooit meer oorlog wilt. *Les Damnés* is even duister. 'Waarom wil ik dit toch maken?' vroeg ik me vaak af. 'Ik ben de man van de hoop!' Intussen heb ik ook in dit verhaal de hoop gevonden.

Els Van Steenberghe